

Akademický rok 2021/2022

Diplomová práce – posudek vedoucího

Jméno a příjmení studenta: BcA. Tamara Conde

Název práce: Beztvarost

Slovní hodnocení:

Práci Tamary Conde znám důvěrně od okamžiku, kdy nastoupila do prvního ročníku na FaVU. První tři roky jejího studia jsme totiž byly spolužačky v ateliéru a v dalších letech jsem její tvorbu rovněž sledovala, i když víc z povzdálí. Mám tak možnost vnímat ji v časovém kontinuu, v průběžnosti. Naše společné konzultace se také nesly více v přátelském, než vyloženě mentorském duchu, přesto k nim Tamara přistupovala zodpovědně a poctivě. Ráda bych na tomto místě zdůraznila, že na závěr svého studia Tamara prokázala schopnost soustředěné umělecké tvorby se silnou myšlenkou na svém počátku, která pak svou autorku vede až k výsledné instalaci. Tato promyšlenost nebo dotaženost v jejích věcech v minulosti, navzdory bezesporé originalitě jejího tvůrčího přístupu, místy chyběly. V tomto ohledu hodnotím jako dobré rozhodnutí odložit si závěrečný ročník o jeden rok. To myslím Tamaře dalo možnost odstoupit si od své dosavadní tvorby a také nadechnout se po složitém pandemickém období (třeba i navštívit v mezičase své rodné Mexiko, což během pandemie nebylo možné). Nicméně, naše konzultace probíhaly již před tímto rozvolněním studia. Vývoj Tamařiny diplomové práce tak nahlížím v čase a i když v momentě psaní tohoto posudku výsledná instalace ještě nebyla k vidění, mohu konstatovat, že Tamara ušla hodný kus tvůrčí cesty.

Diplomovou práci s názvem *Shapelessness* (Beztvarost) bych navzdory výsledné instalaci nechápala jako výsostně malířskou, ať si již slovo *výsostně* vysvětlíme ve vztahu k malbě, která primárně tematizuje sebe sama, nebo ji ním vyzdvihujeme jako ústřední médium v rámci instalace multimediální povahy. A nebo, z druhé strany, nepřijde mi v tomto případě úplně výstižné instalaci uchopovat skrze médium (nebo chcete-li médium malby). Domnívám se, že Tamařinu instalaci je příhodnější nahlížet z perspektivy Isabelly Graw, která místo o malbě jako médiu mluví o malbě jako produkci znaků, co předpokládá vysoce personalizovanou činnost. Když se totiž zaměříme na specifickou indexikalitu, tedy znakovost malby, budeme schopni zachytit jednu z jejich hlavních vlastností, a sice, její schopnost zpřítomňovat silné pouto mezi obrazem a absentující osobou jeho tvůrce. Index promlouvá o dané věci díky fyzickému spojení s ní. Mám za to, že Tamařiny obrazy spolehlivě potvrzují tuto teorii o malířských obrazech jako sociálních indexech.

Když Tamara popisovala svůj malířský proces, akcentovala, že modelem pro figurativní malbu bylo její vlastní tělo a tělo konkrétní hlívy ústříčné, kterou považuje vedle celé plejády zachráněných zvířat, rostlin a

hub, které chová a pěstuje, za svého mazlíčka. I když může tato konexe znít napoprvé poněkud arbitrárně, domnívám se, že ještě více podtrhuje funkci Tamařiných obrazů jako zprostředkovatelů sociálních znaků. Fyzično a personalizace autorčiny osoby jsou totiž do obrazů převedeny i skrz dominantní symbolickou povahu obrazů. Materialita nebo indexikalita, která dle Graw dělá z malby kvazi-subjekt schopný svého vlastního diskurzu, pak tedy není oddělena od symboliky, kterou autorka zobrazovanými výjevy dosahuje. Když pak v textové části cituje chicanskou autorku Glorii Andalzúa, která říká: *soy un amasamiento*, teda jsem aktem *hnětení* nebo mísení, symbolika asambláží, seskupení těl různých ontologií v nekonečné symbiotické evoluci, je zřejmá. Andalzúa sama sebe přirovnává k aktu mísení těsta a identifikuje svou vlastní osobu se všemi významy slova *masa* ve španělštině. *Masa* je kukuřičné těsto, ale i masa lidí ve smyslu množství, stejně jako tělesná hmota, tělesnost. Myslím, že Tamara Andalzúu necituje náhodou - postupuje totiž velmi podobně, když samu sebe v obrazech decentně personalizuje a srovnává své vlastní (lidské) tělo s tělem hlívy (zejména skrz vnější znaky, jako barva nebo textura kůže atd.). Tyto ekofeministické konotace nejsou samoúčelné, naopak, promlouvají o tom, jak můžou být popření fixních kategorií nebo hybridita v dnešním světě formálně performována jako přijímána, zatímco v realitě je s ní zacházeno jako s méněcennou vlastností. Ostatně, jak autorka sama v textové části naznačuje, mezi mdlostí (*blandness*) a beztvarostí (*shapelessness*) může být jednom malý sématický posun, který ale má dalekosáhlé materiální důsledky.

Kdybych měla najít paralely k Tamařině diplomové práci ve světovém umění, zmínila bych zejména francouzskou malířku Mathilde Rosier. Její figurální olejomalby zobrazují fantaskní hybridní stvoření v probíhající mutaci, nic na nich není pevně definováno. Ve skutečnosti však představují utopickou touhu po proměně vztahu k přírodě, po dekonstrukci toho, co je běžně chápáno jako *přirozené*, po nové etice. Něco podobného se dá říct i o Tamařiných obrazech. Všechny tyto nadindividuální obsahy, které lze v jejich obrazech rozklíčovat, jsou pak neoddelitelné od tématu hledání osobní autorčiny identity. Tuto dimenzi, byť ji autorka nikdy explicitně neartikulovala, můžeme spatřovat také v několika jejích starších pracích např. *Škapulíře* nebo série v paměti lovených portrétů přítelkyň.

Technologická stránka obrazů je rovněž výsledkem vývoje, diplomantka dlouho hledala vhodný podklad stejně jako způsob malby. Vrstvená olejomalba není u ní ničím novým, bylo ale potřebné si pohrát s mírou ilustrativnosti, kterou byla ochotna svým obrazům povolit. S tím také souvisí jistá, řekněme, *libivost*, s kterou ale Tamara dokázala pracovat dle mého názoru povedeně: na tvarech a ohybech lidského, resp. ženského těla srostlého s tělem houby je současně něco velmi klidného, krásného, ale i znepokojivého. Libivost se místy stává až iritující. Tvary obou těl vytvářejí na jedné straně oku lahodící kompozice, ale divák se nejspíš ptá, jestli něco nepřehlédnul. Toto mírné napětí, opět související s výše zmíněnou symbolikou, je do jisté míry potlačováno použitím předem našepsovaného plátna jako podkladu, které obrazy poněkud zneurčičuje.

Jestliže se doteď zabývám jen malířskou částí práce, je to proto, že finální verze ohlašované zvukové instalace v momentě psaní posudku ještě nebyla hotová. Měla jsem možnost slyšet některé z prvních audio-skic a domnívám se, že kýžený typ mluveného slova, které má zprostředkovat zejména filosofické pozadí

DP, může být vhodným doplňujícím elementem. Jsem ale zvědavá, jak si Tamara poradí s finálním nakombinováním obou částí. A na závěr, textová část DZP sice není, dle pokynu děkana, vlastním hodnocením práce, spíš pokusem kreativně shromáždit všechny teoretické inspirace, přesto však představuje oporu pro její porozumění a oceňuji úsilí, které Tamara vynaložila na její sepsání.

Otázky k rozpravě:

Hodláš v této započaté sérii pokračovat?

Může mít malba emancipační potenciál?

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracoval(a):

Mgr. et MgA. Kristína Jamrichová

Datum: 9. 5. 2022